

לע"נ הרב יעקב יצחק בן ר' אברהם דוד ז"ל, ורעיתו מרת ברוריה בריינה בת ר' שלמה הכהן ע"ה

פרשת מסעי

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן" (במדבר פרק לג, א)

בני האדם שאותו מדבר שהלכו בו בני ישראל היה כמו המדבריות הקרובות לישוב, שאפשר להתקיים בהם, ולזרוע ולקצור, נקב הכתוב בשמות כל המקומות שהיו בהם כדי לפרסם שהיה זה מדבר שממה נורא מאד, מקום נחש ועקרב וצמאון, שאי אפשר להתקיים בו לולא ניסי והשגחת ה' יתברך. (שאלה א).

שאלה: הרי כל המסעות של בני ישראל נכתבו כל אחד במקומו, ומדוע חזר עתה משה רבינו ומנה שוב את כל המסעות.

תשובה: בפירוט זה של המסעות היתה תועלת מכמה סיבות: א. להודיע את חסדיו של ה' עם ישראל, שאף על פי שגזר עליהם שינודו במדבר ארבעים שנה, מכל מקום לא הלכו בכל הזמן הארוך הזה אלא ארבעים ושנים מסעות. ב. שלא יחשבו

❧

"ויכתב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם" (במדבר פרק לג, ב)

לעתיד לבוא גם כן יביא ה' את ישראל אל מדבר העמים וינהיגם שם, כמו שנאמר ביחזקאל (כ לה) "והבאתי אתכם אל מדבר העמים" וכאילו נאמר אלה מסעיהם העתידיים, כשיצאו מהגלות האחרונה. (שאלה ב).

שאלה: כיון שכתב בתחילת הפרשה 'אלה מסעי בני ישראל' מדוע חזר כאן בסיום הפסוק לומר 'ואלה מסעיהם למוצאייהם'.

תשובה: רמז בכך הכתוב על הגאולה העתידה, וכמו שנאמר (מיכה ז ט ו) "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", כי

❧

"ויסעו מפני החירות ויעברו בתוך הים המדבר וילכו דרך שלשת ימים במדבר אתם ויחננו במרה", "ויסעו מואילם ויחננו על ים סוף" (במדבר פרק לג, ה)

הים בצורת חצי עיגול, כדי שיראו את המצריים מתים על שפת הים - במקום שבו נכנסו ישראל אל הים, ואחר כך המשיכו בדרכם וחנו על ים סוף. (שאלה ד).

שאלה: אם כבר עברו בתוך הים אל המדבר, איך לאחר מכן חזרו וחנו על ים סוף.

תשובה: לימדה אותנו התורה בפסוקים אלו שבני ישראל עברו בתוך ים סוף, אך יצאו מאותו צד שנכנסו בו [חצו את

❧

"וְהוֹרִשְׁתֶּם אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵיכֶם וְאֶפְרָתָם אֶת כָּל מִשְׁפֵּיתֶם וְאֶת כָּל צִלְמֵי מִסְכְּתֵיכֶם תֹּאבְדוּ וְאֶת כָּל בְּמוֹתֵיכֶם תִּשְׁמִדוּ" (במדבר פרק לה, נב) "צִו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם בָּאִים אֶל הָאָרֶץ כְּנָעַן וְאֶת הָאָרֶץ כְּנָעַן זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּפְּלוּ לָכֶם בְּנַחֲלָה אָרֶץ כְּנָעַן לְגַבְלֹתֶיהָ" (במדבר פרק לה, כ) "וַיִּצְוּ מֹשֶׁה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּתְנַחֲלוּ אֹתָהּ בְּגוֹרָל אֲשֶׁר צִוָּה ה' לָתֵת לְתִשְׁעַת הַמִּטּוֹת וְחֻצֵי הַמִּטּוֹת" (במדבר פרק לה, יג) "צִו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַנּוּ לְלוּיִם מִנַּחֲלֹת אַחֲזֵרָתָם עָרִים לְשִׁבְתָּ וּמִגֵּרָשׁ לְעָרִים סְבִיבֹתֵיהֶם תִּתְּנוּ לְלוּיִם" (במדבר פרק לה, כ) "וְהִקְרִיתֶם לָכֶם עָרִים עָרֵי מִקְלָט תִּהְיֶינָה לָכֶם וְנִם שְׂמֹחַ רִצְחַת מִכַּח נִפְשׁ בְּשֹׁנְגָה" (במדבר פרק לה, יא)

הארץ לשבטים, הפרשת הערים ללוויים והפרשת ערי מקלט, ועל כך אמר לו עתה הקב"ה, הרי גם אם תיכנס בעצמך לארץ לא תוכל לעשות את כל הדברים הללו בעצמך, אלא על ידי שתצווה לאחרים שיעשו את הדברים בפקודתך, ועל כן אמר לו שיצווה כעת את בני ישראל שיעשו את הדברים הללו, והם יעשו זאת כשיכנסו לארץ על פי ציוויו של משה רבינו עתה, והרי נחשב הדבר כאילו משה בעצמו קיים את המצוות הללו, מאחר ונעשה הכל בציוויו ובשליחותו, ועל ידי זה התפייסה דעתו של משה על כך שאינו נכנס בעצמו לארץ. (שאלה א)

שאלה: מדוע נאמרו כאן חמש מצוות אלו [א. איבוד עבודה זרה, ב. גבולות הארץ, ג. חלוקת הארץ לשבטים, ד. הפרשת הערים ללוויים, ה. הפרשת ערי מקלט], והרי מצוות אלו כבר נאמרו קודם לכן, ולכאורה לא התחדש כאן דבר. תשובה: כיון שידע משה רבינו שהגיע זמנו למות, והצטער על כך שאינו נכנס לארץ ישראל, רצה הקב"ה לפייסו, שהרי לא היה רצון משה רבינו להכנס לארץ כדי לאכול מפירותיה אלא כדי לקיים את המצוות שהיה ראוי שיעשה בה כמלך ומנהיג, והם איבוד עבודה זרה, קביעת גבולות הארץ, חלוקת

"וְהִצִּילֹהוּ הָעֶדְהָ אֶת הָרִצְחַת מִיַּד גֹּאֵל הַדָּם וְהִשִּׁיבֹהוּ אֶתֹה הָעֶדְהָ אֶל עִיר מִקְלָטֹו אֲשֶׁר נָם שְׂמֹחַ וַיָּשֻׁב בָּהּ עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֲשֶׁר מֹשֶׁה אֶתֹה בְּשִׁמְן הַקֹּדֶשׁ" (במדבר פרק לה, כה)

את נקמת דם קרובו, כי יראה שזה סוף כל האדם, ואף הוא עצמו עתיד למות, ובכך ישקוט לבבו ורתיחת דמו, ישכח צרתו ותסור קנאתו. וסיום הפסוק מתפרש על הקב"ה, שהוא משח את הכהן הגדול בשמן המשחה ונתן לו את הגדולה הזו, ומחמת כן הוא האדם הנכבד והקדוש ביותר בישראל, ובעת מיתתו לא יחוש האדם על מיתת קרובו, ולא יבוא לגאול את דמו. (שאלה ז).

שאלות: א. מדוע יושב הרוצח בשגגה בעיר מקלטו רק עד מות הכהן הגדול, ומדוע בעת מיתתו של הכהן הגדול יכול הוא לצאת מעיר המקלט. ב. מדוע הזכיר כאן שהכהן הגדול נמשח בשמן הקודש. תשובה: כיון שהכהן גדול היה שר וגדול בישראל, וקדוש לאלקיו, ובמותו - כל העם יחרד, והחי יתן אל לבו כי ימי האדם כצל עובר, ואף גואל הדם של הנרצח יסיר ממחשבתו

